

28 אוקטובר 2012

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים אוקטובר - דצמבר 2012 עיקרי הממצאים

הניתוח הראשוני מקיף 153 חברות תעשייתיות שהשיבו לסקר מאמצע ספטמבר 2012 ועד אמצע אוקטובר.

ברבע השלישי של 2012:

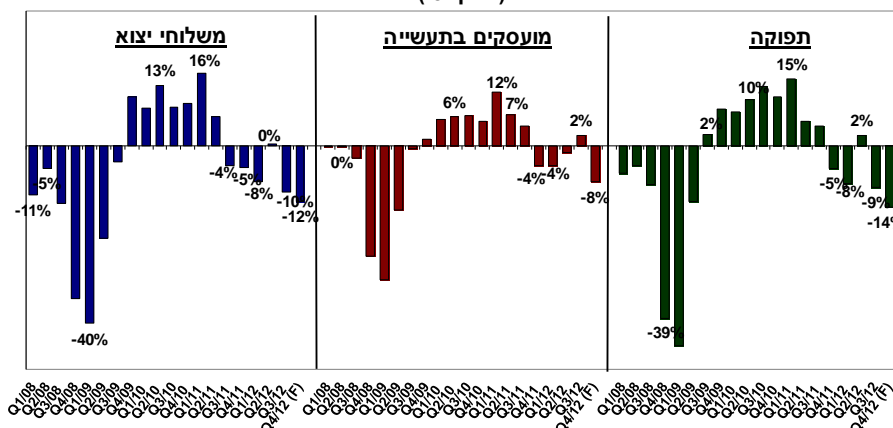
- ← חודשה הנסיגה בתפוקת התעשייה.
- ← גידול מתון חל במצבת העובדים בתעשייה.
- ← העמיקה הנסיגה במכירות המקומיות.
- ← חלה נסיגה מחדשת במשלוחי היצוא.
- ← גידול נוסף חל בהשקעות התעשייה בנכסים קבועים.
- ← עלייה נוספת נרשמה בהוצאות המימון הריאליות.
- ← נמשך הקיפאון בתפוקתן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

תחזיות התעשיינים לרבע האחרון של 2012:

- ← תעמיק הנסיגה בתפוקת התעשייה.
- ← יחודשו פיטורי העובדים מהתעשייה.
- ← תעמיק הנסיגה במכירות לשוק המקומי.
- ← תעמיק הנסיגה במשלוחי היצוא.
- ← קיפאון צפוי בהשקעות התעשייה.
- ← נסיגה צפויה בתפוקת חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

ממצאים ראשוניים מסקר הציפיות בתעשייה לרבע האחרון של 2012

(מאזן נטו)

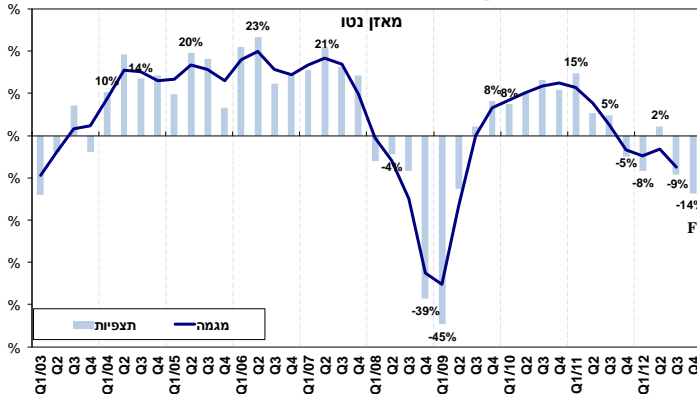

מאזן נטו = אחוז המדווחים עלייה מינוס אחוז המדווחים ירידה, מותאם לעוצמת השינוי המדווחת

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים אוקטובר – דצמבר 2012

תפוקת התעשייה

תפוקת התעשייה, 2012 - 2003

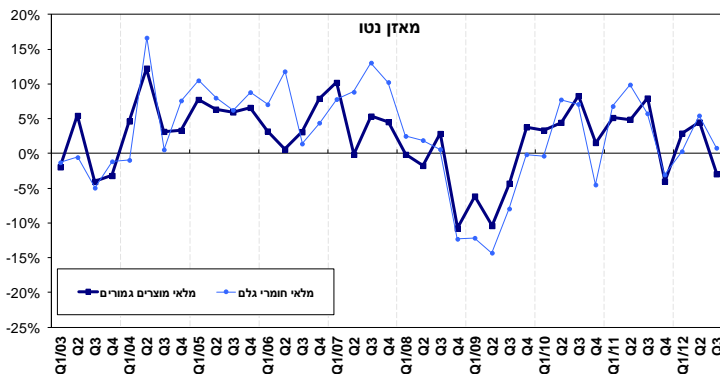
ברבע השלישי של 2012 נרשמה ירידה מחודשת בתפוקת התעשייה: דיווחי התעשיינים מצביעים על מאזן נטו¹ שלילי של 9%, כאשר 45% דיווחו על נסיגה בתפוקתם, אל מול 28% שדיווחו על גידול, מרביתם גידול קל בלבד.

נציין, כי הנסיגה המדווחת בתפוקת התעשייה ברבע השלישי של השנה, חדה בעוצמתה בהשוואה לנסיגה שנרשמה בשלושת הרבעונים הראשונים של 2008, ערב פרוץ

המשבר הכלכלי של 2008/9 (אז נרשם מאזן שלילי ממוצע של 6.5% ברבעון), אולם עדיין מתונה יחסית לנסיגות החדות שנרשמו בעיצומו של המשבר, החל מסוף 2008.

הנסיגה בתפוקה ברבע השלישי של השנה לוותה בנסיגה מחודשת בניצולת הציוד בתעשייה: מאזן נטו שלילי של 7% נרשם בתקופה הנסקרת, לאחר מאזן חיובי של 3% ברבע השני של השנה. נציין, כי גם הנסיגה המדווחת בניצולת הציוד, חדה בעוצמתה בהשוואה לנסיגה שנרשמה ערב המשבר הכלכלי הקודם (בממוצע שלוש הרבעונים הראשונים של 2008 נרשם מאזן שלילי של 5.5%), אך עדיין מתונה יחסית לעיצומו של משבר 2008/9.

מלאי המוצרים הגמורים וחומרי גלם בתעשייה 2003 - 2012

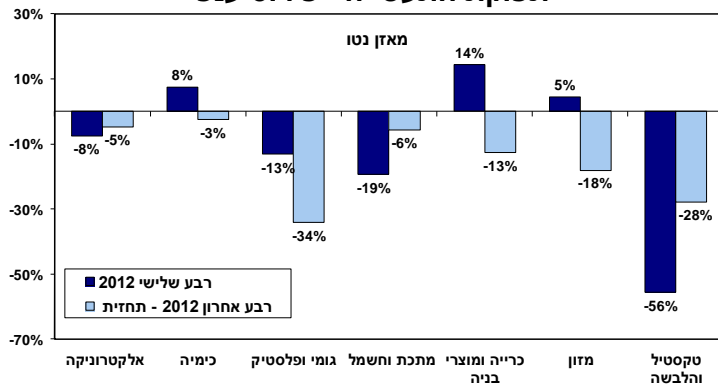

במקביל, דיווחו התעשיינים על ירידה במלאים בתקופה הנסקרת: גידול זעום נרשם במלאי חומרי הגלם ברבע השלישי של השנה (מאזן נטו חיובי של 1%, לאחר מאזן נטו חיובי של 5.5% ברבע השני של השנה), זאת לצד נסיגה במלאי המוצרים הגמורים (מאזן נטו שלילי של 3%, לאחר מאזן נטו חיובי של 4.5% ברבע השני של השנה).

לרבע האחרון של 2012 צופים התעשיינים נסיגה נוספת בתפוקתם, תוך העמקת הנסיגה: ציפיות התעשיינים מצביעות על מאזן נטו שלילי של 14%, כאשר 41% צופים ירידה בתפוקתם ו-22% צופים גידול.

¹ מאזן נטו = שיעור המדווחים על עלייה פחות שיעור המדווחים על ירידה, משוקלל בהתאם לעוצמת השינוי.

תפוקת התעשייה - פירוט ענפי

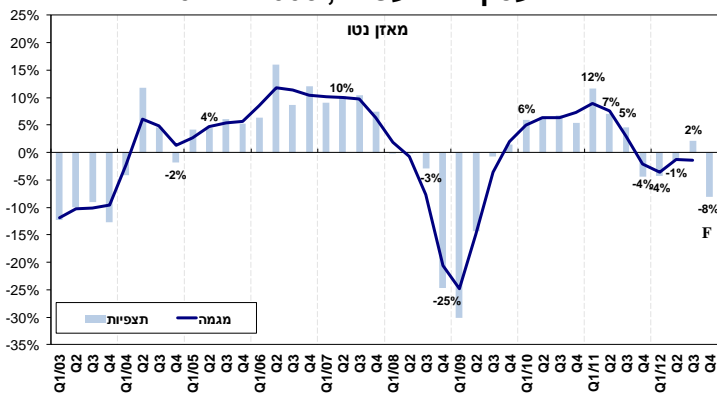
הנסיגה הצפויה לרבע האחרון של 2012 משקפת נסיגה בתפוקת כל ענפי התעשייה: העמקת הנסיגה צפויה בענף הגומי והפלסטיק, לצד התמתנות הירידה בענף הטקסטיל וההלבשה², המתכת והחשמל והאלקטרוניקה. במקביל, נסיגה מחודשת צפויה בתפוקת ענפי המזון, הכרייה ומוצרי הבנייה² והכימיה.

מועסקים בתעשייה

ברבע השלישי של 2012 נרשמה קליטת עובדים מתונה לתעשייה: 22% מהתעשיינים רשמו עלייה במצבת העובדים, אל מול 19% שדיווחו על פיטורי עובדים. כך, התקבל ברבע השלישי מאזן נטו חיובי של 2%, לאחר שלושה רבעונים רצופים של פיטורי עובדים, בהם נרשם מאזן נטו שלילי ממוצע של 3.5%. לא מן הנמנע כי לפחות חלק מעלייה מתונה זו במצבת העובדים הינה עונתית ומשקפת פעילות מוגברת של התעשייה לקראת חגי תשרי (בעיקר בענף המזון).

במקביל, נמשך הקושי בגיוס עובדים מקצועיים לתעשייה: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי ברבע השלישי של 2012 עמד על 75%, לאחר שכ- 78% דיווחו כך בשני הסקרים הקודמים. קשיים בולטים במיוחד דווחו על-ידי תעשייני הגומי והפלסטיק והכרייה ומוצרי הבנייה.

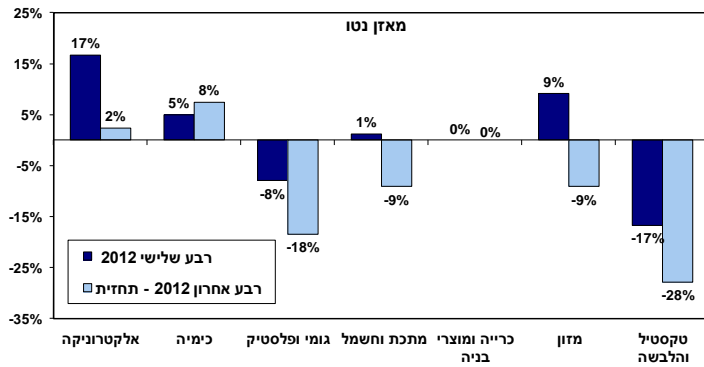
מועסקים בתעשייה, 2012 - 2003

לרבע האחרון של השנה צופים התעשיינים חידוש פיטורי עובדים מהתעשייה: 25% מהתעשיינים צופים ירידה במצבת העובדים, לעומת 10% בלבד הצופים גידול. כך, צפוי מאזן נטו שלילי של 8%, המשקף פיטורי עובדים נרחבים בתעשייה.

² בשל מיעוט המשיבים לסקר בענף יש להיזהר מלהסיק מסקנות על פי ממצאים אלו בלבד על כיווני ההתפתחות של הענף בכללותו.

מועסקים בתעשייה - פירוט ענפי

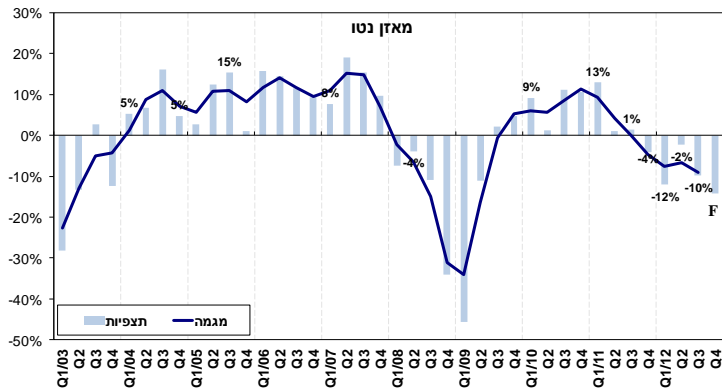

הירידה במצבת העובדים בתעשייה ברבע האחרון של השנה צפויה להיגזר מהאצה בקצב הפיטורים בענפי הטקסטיל וההלבשה² והגומי והפלסטיק, לצד חידוש פיטורי העובדים מענף המתכת והחשמל והמזון. במקביל, צפוי קיפאון במצבת העובדים בענף הכרייה ומוצרי הבנייה², והאטה ניכרת בקצב קליטת העובדים לענף האלקטרוניקה.

מנגד, האצה קלה צפויה בקצב קליטת העובדים לענף הכימיה.

מכירות לשוק המקומי

מכירות לשוק המקומי, 2012-2003

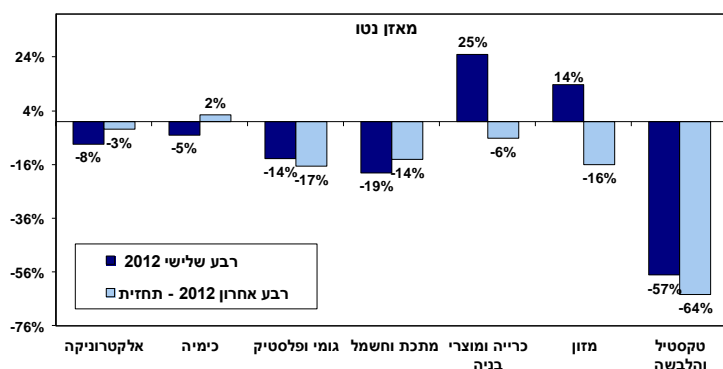
בהתאם לציפיות, ברבע השלישי של 2012 העמיקה הנסיגה במכירות התעשייה לשוק המקומי: 41% מהתעשיינים רשמו ירידה במכירותיהם, לעומת 25% שדיווחו על עלייה. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 10%, לאחר מאזן נטו שלילי מתון של 2% ברבע הקודם, ומאזן שלילי חד (-12%) ברבע הראשון של השנה.

החרפה זו, חלה למרות ההזדמנות לגידול עונתי במכירות לקראת חגי תשרי, כאשר הנסיגה בתקופה הנסקרת הקיפה את מרבית ענפי התעשייה. בלט לשלילה ענף הטקסטיל וההלבשה², אשר קרוב ל-86% מתעשייני הענף רשמו ירידה במכירות, ואף לא אחד ציין עלייה. כך, למרות עונת החגים, נרשם מאזן נטו שלילי של 57% במכירות ענף הטקסטיל וההלבשה לשוק המקומי.

לרבע האחרון של 2012 צופים התעשיינים העמקה נוספת של הנסיגה במכירות התעשייה לשוק המקומי: הציפיות משקפות מאזן נטו שלילי נמוך ביותר, של 14%, כאשר 38% צופים ירידה במכירות המקומיות, אל מול 18% בלבד הצופים עליה במכירות אלו, רובם עלייה קטנה בלבד.

אינדיקציות נוספות לחודשים הבאים מצביעות אף הן על צפי לנסיגה במכירות המקומיות: התעשיינים מדווחים על ירידה נוספת גם בהזמנות לשוק המקומי ברבע השלישי של 2012, (מאזן שלילי של 8.5%) וצפי לירידה נוספת, תוך החרפת עוצמת הנסיגה, ברבע האחרון של השנה: צפי למאזן נטו שלילי של 15% בהזמנות מהשוק המקומי.

מכירות לשוק המקומי - פירוט ענפי

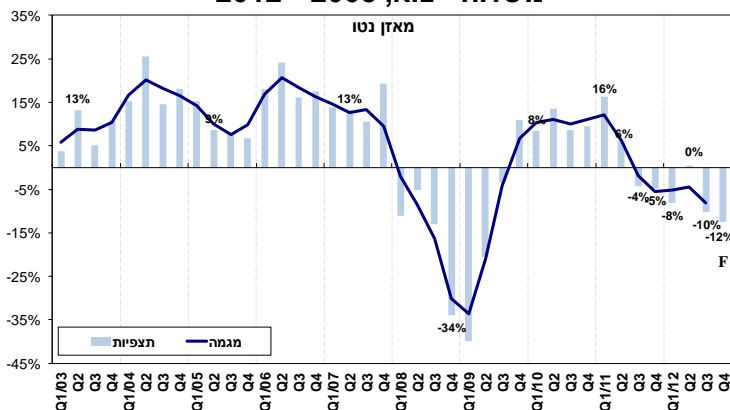

הנסיגה הצפויה במכירות המקומיות משקפת, כאמור, צפי לנסיגה במרבית ענפי התעשייה: נסיגה דרמטית צפויה במכירות ענף הטקסטיל וההלבשה², לצד העמקת הנסיגה גם בענף הגומי והפולסטיק. נסיגה מחודשת צפויה במכירות המקומיות של ענפי הכרייה ומוצרי הבנייה² והמזון, לצד נסיגה נוספת, תוך התמתנות בעוצמה, בענף המתכת והחשמל והאלקטרוניקה.

מנגד, גידול מחודש ומתון ביותר, צפוי במכירות ענף הכימיה לשוק המקומי.

משלוחי יצוא

משלוחי יצוא, 2012 - 2003

ברבע השלישי של 2012 חלה נסיגה מחודשת במשלוחי היצוא: 39% מהיצואנים דיווחו על צמצום משלוחי היצוא, אל מול 26% שדיווחו על גידול, מרביתם גידול קל בלבד. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 10%, לאחר מאזן נטו אפס ברבע השני של 2012.

הנסיגה המדווחת במשלוחי היצוא דומה בעוצמתה לנסיגה המהירה שנרשמה ערב המשבר הכלכלי הקודם: בשלושת הרבעונים הראשונים של 2008, נרשם מאזן נטו שלילי ממוצע של 10%.

במקביל, נמשכה ירידת מחירי היצוא במונחי מט"ח, תוך התמתנות ניכרת בעוצמת הנסיגה: מאזן נטו שלילי של 4% נרשם ברבע השלישי של השנה, לאחר מאזן שלילי של 12% בשני הרבעונים הראשונים של 2012.

כך, המשיכו היצואנים לדווח על שחיקה ברווחיות היצוא גם ברבע השלישי של השנה, תוך התמתנות ניכרת בעוצמת השחיקה: 35% מהיצואנים רשמו ירידה ברווחיות, אל מול 16% בלבד שרשמו שיפור, רובם שיפור קל. כך, נרשם ברווחיות מאזן נטו שלילי של 11% ברבע השלישי של 2012, לאחר מאזן שלילי חד של 18% ברבע השני. התמתנות השחיקה ברווחיות מתיישבת עם הפיחות שחל במהלך הרבע השלישי של השנה בשערו של השקל ביחס לדולר, אשר פעל למיתון השחיקה ברווחיות היצוא.

לאחרונה, ממשיכים להתרבות הגורמים המהווים מכשול מהותי לצמיחת היצוא. בראש הרשימה דורגו הפעם שלושה גורמים: גורם הזמנות היצוא עם ציון ממוצע³ של 3.5, גורם קשיי החדירה והשיווק לשווקים חדשים (3.4), וגורם המחירים הבינלאומיים (3.3). היות המחירים הבינלאומיים גורם משמעותי הבולם את צמיחת היצוא מתיישבת עם הירידה במחירי היצוא מסוף 2011.

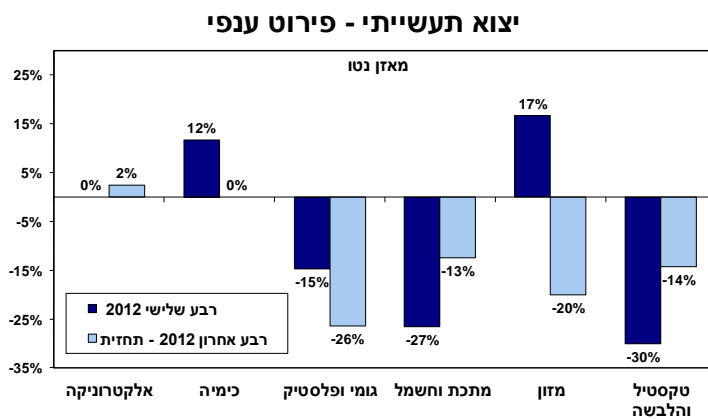
במקום השני דירגו היצואנים את גורם רווחיות היצוא (3.2), ובמקום השלישי דורגו קשיי השיווק בשוק קיים (2.9) ותמיכה ממשלתית לעידוד היצוא (2.8). הירידה בחשיבות גורם הרווחיות מראש טבלת הגורמים הבולמים את היצוא⁴ למקום השני מתיישבת עם התמתנות עוצמת השחיקה ברווחיות היצוא עליה מדווחים התעשיינים.

³ בסולם של 1 עד 5, כאשר 5 = הגורם המגביל ביותר.
⁴ כפי שדורג גורם זה בסקרים קודמים.

לרבע האחרון של השנה צופים היצואנים החרפה נוספת בעוצמת הנסיגה במשלוחי היצוא: צפוי מאזן נטו שלילי של 12.5%, כאשר 39% מהיצואנים צופים קיטון, אל מול 26% הצופים עלייה, רובם עלייה קלה.

אינדיקציות נוספות לעתיד מצביעות אף הן על צפי להמשך הנסיגה ביצוא התעשייתי: היצואנים בסקר ממשיכים לדווח על ירידה בהיקף ההזמנות ליצוא ברבע השלישי של השנה (מאזן נטו שלילי של 11%, בהמשך למאזן שלילי של 4% ברבע השני של 2012), ואף צופים ירידה נוספת ברבע האחרון של 2012 (מאזן נטו שלילי של 11% בהזמנות ליצוא).

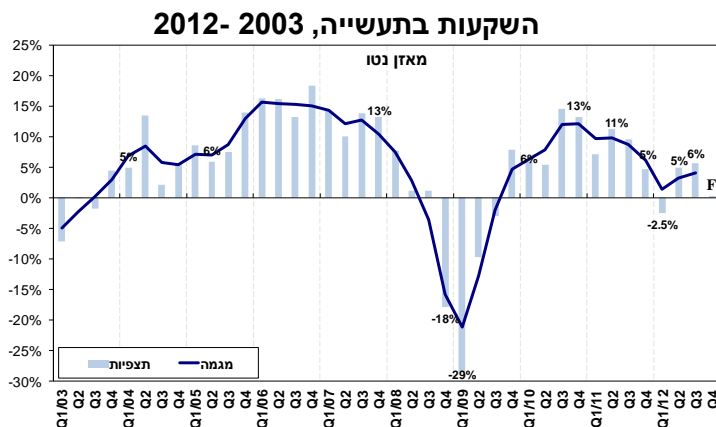
להערכת היצואנים, ברבע האחרון של 2012 תחריף גם הירידה במחירי היצוא במונחי מט"ח, צפוי מאזן נטו שלילי של 12%, זאת בדומה לשני הרבעונים הראשונים של השנה. הדבר ממשיך לשקף את קשיי היצואנים בהתמודדות מול התחרות הקשה בשוקי העולם, אשר מאלצת אותם להמשיך ולהוריד מחירים במונחי מט"ח.

הצפי להעמקת הנסיגה במשלוחי היצוא משקף צפי לירידה ניכרת ביצוא מרבית ענפי התעשייה: צפויה העמקת הנסיגה במשלוחי היצוא בענף הגומי והפולסטיק, לצד ירידה נוספת ביצוא המתכת והחשמל, הטקסטיל וההלבשה². בנוסף, צפויה נסיגה מחודשת ביצוא ענף המזון וקיפאון בענף הכימיה.

מנגד, גידול מחודש ומתון צפוי ביצוא ענף האלקטרוניקה.

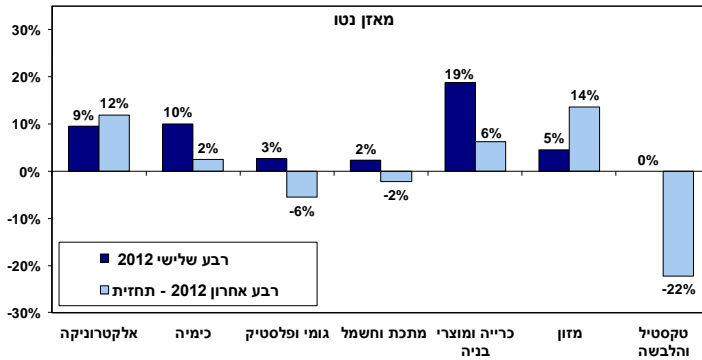
השקעות בתעשייה

ברבע השלישי של 2012 נרשם גידול נוסף בהשקעות התעשייה בנכסים קבועים: 24% רשמו גידול בהשקעותיהם אל מול 13% שרשמו ירידה. כך, נתקבל מאזן נטו חיובי של 6%, לאחר מאזן נטו חיובי של 5% ברבע השני של השנה.

תחזיות התעשיינים לרבע האחרון של 2012 מצביעות על קיפאון בהשקעות התעשייה: צפוי מאזן נטו אפס, כאשר 20% מהתעשיינים בסקר צופים גידול בהשקעות, מרביתם גידול קל, ו-18% מהם צופים ירידה.

השקעות בתעשייה - פירוט ענפי

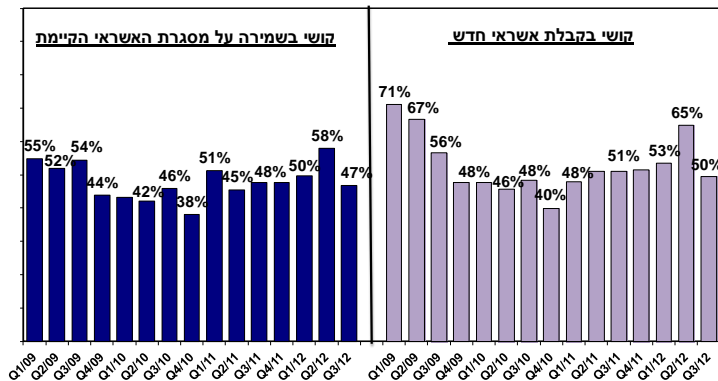
הקיפאון בהשקעות משקף צפי להאצה בקצב גידול ההשקעות בענפי המזון והאלקטרוניקה, לצד גידול נוסף, בענף הכרייה ומוצרי הבנייה² והכימיה.

מנגד, צפויה נסיגה מחודשת בהשקעות ענפי הטקסטיל וההלבשה², הגומי והפולטיק, המתכת והחשמל.

במקביל, ממשיכים התעשיינים לדווח על גידול בהוצאות המימון הריאליות, תוך התמתנות קלה ברבע השלישי של 2012: כך, נרשם מאזן נטו חיובי של 10% בהוצאות המימון (24% דיווחו על עלייה בהוצאות, למול 7% בלבד שדיווחו על ירידה), לאחר מאזן חיובי של 13% ברבע השני של השנה.

לרבע האחרון של 2012 צופים התעשיינים גידול נוסף בהוצאות המימון הריאליות, תוך האטה ניכרת בקצב: צפי למאזן נטו חיובי של 5%, כאשר 20% צופים עלייה בהוצאות ו-10% צופים ירידה.

סקר ציפיות - אינדיקציות למצוקת אשראי

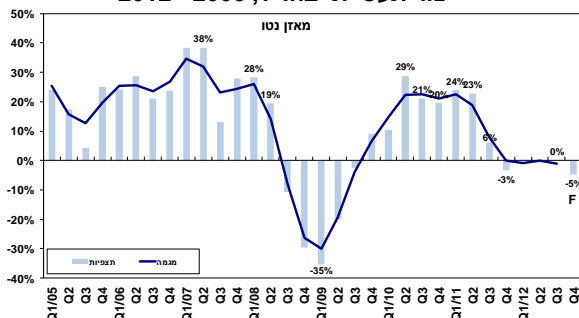
במקביל, התמתנו משמעותית דיווחי התעשיינים על קשיי האשראי ברבע השלישי של 2012: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת ירד בתקופה הנסקרת ל-47%, זאת לאחר שבסקר הקודם עמד על רמת שיא של 65%.

כמו כן, התמתן משמעותית גם שיעור התעשיינים המדווחים על קושי בקבלת אשראי חדש: 50% מהתעשיינים בסקר דיווחו כך, לעומת שיעור שיא של 65% בסקר הקודם.

נדגיש, כי למרות ההקלה היחסית המדווחת בקשיי האשראי בהשוואה לרבע השני של השנה, שהיה חריג בעוצמתו, עדיין מצביעים הנתונים על קשיי אשראי בלתי מבוטלים איתם מתמודד המגזר התעשייתי, כאשר כמחציתם מדווחים על קשיים.

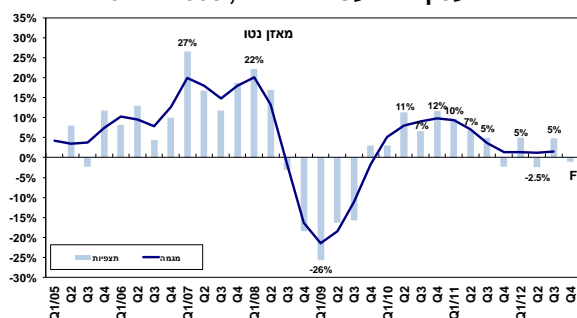
הפעילות הרב לאומית⁵

ייצור תעשייתי בחו"ל, 2012 - 2005

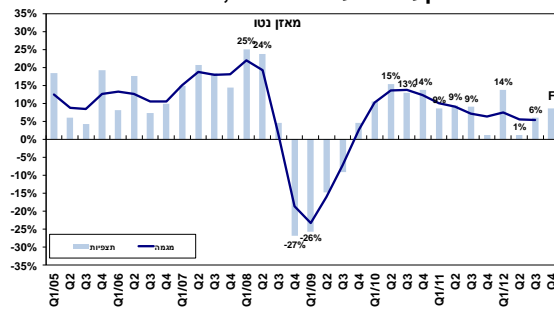

ברבע השלישי של 2012 נמשך הקיפאון בתפוקת המפעלים בחו"ל: 26% מהמפעלים בחו"ל רשמו גידול, ואחוז דומה דיווחו על ירידה בתפוקתם. כך, נרשם מאזן נטו אפס, המשקף קיפאון בתפוקה, זאת בדומה לדיווחי התעשיינים בשני הסקרים הקודמים. מנגד, דיווחו התעשיינים על גידול בגורמי היצור בחו"ל, הן בהשקעות המפעלים בחו"ל והן במצבת העובדים.

מועסקים בתעשייה בחו"ל, 2012 - 2005

השקעות בתעשייה בחו"ל, 2012 - 2005

לרבע האחרון של 2012 צופות חברות התעשייה הרב-לאומיות נסיגה בתפוקתן בחו"ל: מאזן נטו שלילי של 5% צפוי לרבע האחרון של השנה, כאשר 29% צופות ירידה, אל מול 22% מהחברות, הצופות גידול בתפוקתן.

במקביל, צפויה ירידה מחודשת ומתונה ביותר במצבת העובדים בחו"ל: מאזן נטו שלילי של 1% צפוי לרבע האחרון של 2012, לאחר מאזן נטו חיובי של 5% ברבע השלישי של השנה.

מנגד, צפויה האצה בקצב גידול ההשקעות במפעלים בחו"ל: מאזן חיובי של 9% צפוי לרבע האחרון של השנה, זאת לאחר מאזן נטו של 6% ברבע השלישי של 2012.

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות מחלקת המחקר הכלכלי:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת מחלקת המחקר הכלכלי

נועה פוקס, כלכלנית המחלקה

טלפון: 03-5198806

⁵ על פעילות יצרנית בחו"ל דיווחו 42 חברות מתוך 153 (27% מהמדגם). מהן 11 מענף הגומי והפלסטיק, 8 מענף המתכת והחשמל, 6 מהאלקטרוניקה, 6 מענף המזון, 6 מהכימיה, 2 מהנייר והדפוס, 1 מהטקסטיל וההלבשה, 1 מהעץ והריהוט ו-1 מענף הכרייה ומוצרי הבנייה.